

Aspecte del cobert sobre el carrer d'Urgell, entre els carrers de Tamarit i Floridablanca. / MARCEL·LÍ SÀENZ

ARQUITECTURA

Un carrer cobert

Xavier Monteys

La reforma del mercat municipal de Sant Antoni de Barcelona té conseqüències en aquesta ciutat que permeten fer algunes observacions sobre l'espai públic i la relació amb aquest edifici. La primera conseqüència va ser la construcció provisional de dues naus sobre la ronda de Sant Antoni. Aquestes dues naus ocupen la calçada i deixen les voreres lliures en tota la seva amplada, tot i que queden afectades per la paret cega de plàstic que tanca el mercat provisional. De les dues naus, una està dedicada bàsicament a l'alimentació i l'altra acull bona part de les activitats de venda de roba, bàsicament, que es duen a terme en els porxos del mercat original.

Posteriorment, s'ha cobert el tram del carrer d'Urgell entre Tamarit i Floridablanca, per allotjar el mercat de llibre vell dels diumenges. Aquesta operació és diferent ja que no es tracta d'un edifici tancat sinó tan sols d'una coberta que sembla com si sorgís, entre altres coses, d'una reflexió crítica del cobert de la ronda. Potser el fet que sigui una coberta sobre la calçada és a causa de la impossibilitat de tallar el trànsit del carrer d'Urgell, que no deixaria de ser una paradoxa interessant.

La coberta, tal com apareix als dibuixos dels projectistes, és una coberta amb una superfície variable que pot estendre's o recollir-se segons es faci servir com a carrer o com a mercat. Aquesta solució no sembla haver prosperat malgrat que la coberta està parcialment resolta així i ha quedat fixa.

És remarcable el planteig cru de la construcció de la coberta. Podríem dir que és un exemple d'arquitectura de pàgines grogues, en el sentit que no es deu tant a un disseny com a una tria de materials, uns càlculs i una idea organitzativa. Aquest és un aspecte que al meu entendre té un notable

Els porxos de l'antic mercat de Sant Antoni, focus d'activitat. / S. SAEZ

interès. Ens trobem davant d'un cas que pot permetre veure en què consisteix la feina d'un arquitecte. Resoldre la construcció a partir d'elements manufacturats però afegint-hi valor amb una manipulació lleu d'aquests, en aquest cas

La coberta a Urgell pel mercat setmanal és un ús temporal de l'espai públic a valorar

Caldrà veure si la reforma de Sant Antoni resoldrà l'activitat dels porxos

l'extensió variable de la coberta. D'aquesta manera, s'accepta amb pragmatisme els elements de procedència industrial i es coordinen fins a muntar la construcció d'una idea clara.

D'altra banda, resulta evident que és el predomini d'una idea, en aquest cas, col·locar una coberta sobre el carrer, admetent que l'ús d'aquest com a mercat és setmanal, un exemple d'ús temporal de l'espai públic que mereix que es tin-

gui en compte. Aquesta és també la feina d'un arquitecte, treballar amb el temps és tan important com treballar amb l'espai. La temporalitat és un factor determinant i poc explorat en l'espai públic, en una ciutat, com Barcelona, que té la tendència de consolidar, alguns cops innecessàriament, l'espai públic en favor d'un ús específic.

En aquest sentit, la utilització setmanal del carrer com a mercat obliga a solucions com aquesta i fa plantejar-nos si la tan esmentada flexibilitat no és en molts casos un problema d'horaris i programació. Em pregunto si la reforma del mercat, una ambiciosa reforma veient el volum de l'excavació que suggereixen les seccions del projecte, resoldrà també aquest aspecte temporal del mercat a l'exterior motivat per les diverses activitats que acollien els porxos i que resolien els tendals segons l'ús que tenien.

La temporalitat introdueix una component a l'arquitectura que fa prevaldre la necessitat i certa idea pràctica per sobre de la forma i que tant li convé en aquest moments. I tot i que la construcció no és molt acurada, aquest tros de carrer és un exemple que cal tenir en compte.

MARGINALIA

Zola i el naturalisme

Jordi Llovet

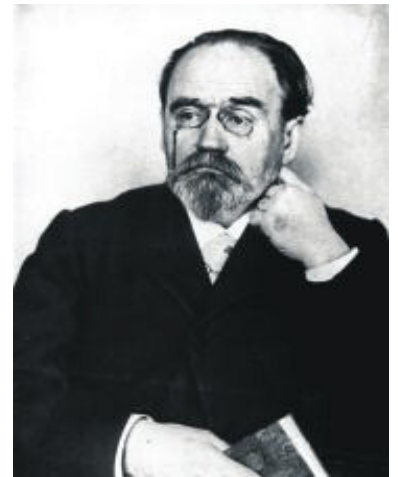
El període de la història de França comprès entre l'adveniment del Segon Imperi (1852), la Comuna de París (1871) i la tercera República fins a la primera guerra mundial és un dels períodes més allisonadors que mai hi hagi hagut per estudiar les relacions entre literatura, societat i públic lector. En aquest període sobreviuen o s'alcen figures de les lletres franceses tan monumentals com Victor Hugo, Gautier, Baudelaire, Flaubert, Zola, Huysmans, Mallarmé o Proust.

Pel que fa estrictament a la novel·la, és el lapse en què encara ressonen els postulats del romanticisme, en què es configura el bo i millor de la tradició realista, en què el realisme és desplaçat per la novel·la dita "naturalista", i en què es discuteixen els postulats bàsics de l'estètica literària: art per l'art o art al servei del poble; art per a una minoria selecta o art per a les masses; art per a la burgesia o art per a tothom (amb la notable incorporació de la classe mitjana-obrera a la classe lectora); art entotsolat o art social; art literari com a destil·lat formal o literatura educadora de la ciutadania, etcètera.

Enmig d'aquest panorama complex s'eleva la figura d'Émile Zola (1840-1902), un escriptor gens menyspreable —encara que a la Facultat de Lletres de la UB hi tenia detractors seriosos, com Gabriel Oliver i el recentment desaparegut Carlos Pujol, al qual honoro en aquesta línia, tots dos amadors de Balzac—, autor d'una tirallonga de novel·les que segueixen el model de la novel·la de nissaga —val a dir que Thomas Mann va despatxar aquesta mateixa empresa amb una sola novel·la, *Els Buddenbrook*, mentre que Zola en va necessitar una vintena— i representant màxim del que va acabar denominant-se "naturalisme", terme d'aquells que faciliten les coses als professors de literatura, però que, essencialment, llinda i es confon, moltes vegades, amb el realisme i fins i tot amb el romanticisme: Zola admirava Balzac (i el va emular) i Victor Hugo, inventor d'aquestes descripcions detallades, febrores, que es troben, al capdavant, a les fonts de molts dels procediments del nostre novel·lista d'avui.

Zola va dir —al seu llibret-manifest, *Le Roman expérimental*— que es proposava d'escriure novel·les amb un esperit d'observació científica tan alt com el que havia definit el metge Claude Bernard en el seu mètode; però, fet i fet, també es diu sempre que Flaubert va ser capaç de dissecar la realitat com el seu pare havia practicat disseccions de cadàvers en la seva condició de director de l'Hospital de Rouen.

Força inexplicablement, aquest orfebre de les lletres que va ser Mallarmé l'admirava, i va considerar que Zola havia treballat en el terreny intermediari entre l'*oeuvre-bijou* i el roman-feuilleton, és a dir, "entre la literatura i alguna cosa més, capaç de satisfer les masses i continuar deixant bocabades als homes de lletres" —els quals, tot s'ha de dir, admiraven i envejaven en Zola el mateix que els anglesos van admirar i envejar en Dickens: no solament la capacitat de narrar, sinó també la de fer una fortuna escrivint novel·les: cal recordar que Zola havia començat a guanyar-se la vida treballant com a propagandista per a la casa Hachette. Interessant, sempre ho és. I algunes novel·les seves —com ara *Au Bonheur des Dames*, en què es parla de la desaparició del petit comerç, a París, a causa de l'erecció dels grans magatzems comercials— podrien haver despertat articles de gran volada en un crític com Walter Benjamin.

Émile Zola.

"La mort d'Olivier Bécaille i altres contes' és representatiu de l'art de l'autor francès"

Potser aquestes paraules serveixin per emmarcar la sèrie de narracions que ara ens lliura l'editorial Accent —*La mort d'Olivier Bécaille i altres contes*, el primer dels quals reprèn el tema que ja apareix en una obra famosa de Ben Jonson, *Volpone*, la del fals difunt conscient i amatent a la reacció dels seus pròxims, o l'obra més romàntica i rocambolosa de Poe, *The Premature Burial*, dedicada a un home que és enterrat viu. Tant el conte que dona títol al volum com *L'atac al molf* —que és el que Zola va triar per incloure'l en l'antologia que defineix el moviment naturalista, *Les Soirées de Médan*— són lectures amables, narracions ben construïdes, i petit exemple del que va ser l'art d'Émile Zola.